

Drømmeløft for flyktninger

Oppsummering etter møte hos
Innovasjon Norge 6. Mai 2016

Arrangører: Tankesmien Skaperkraft, Guts to change, Frelsesarmeens
akuttmottak på Teisen og Innovasjon Norge

Notat oppsummert av: Filip Rygg, leder i tankesmien Skapekraft

Skaperkraft
TANKESMIEN

Fredag 6. mai 2016 arrangerte Innovasjon Norge, Frelsesarmeens akuttmottak på Teisen, Guts to Change og tankesmien Skaperkraft et "drømmeløft" for 22 flyktninger. Møtet ble holdt i lokalene til Innovasjon Norge. Her følger en oppsummering fra møtet, samt noen anbefalinger til oppfølging.

*- Jeg liker ikke det norske systemet hvor man bare får utbetalt penger, uten å bli bedt om å gjøre noe.
- flyktning fra Syria*

Dagen var delt opp i tre sekvenser; en innledende runde med presentasjon av deltakere og formål, en lengre sesjon hvor flyktningene var delt opp i fire grupper og til slutt en sekvens i plenum hvor gruppene presenterte sine konklusjoner.

(sitater finner du i kursiv, alle fra noen av deltakerne i møtet)

Hva drømmer vi om?

- Det handler ikke om et perfekt liv, men om å ha et liv.

Alle deltakerne ble bedt om å beskrive sine drømmer. Ord som trygghet, arbeid, utdanning, bekreftelse, fred og en god fremtid, gikk igjen. I det hele tatt ganske grunnleggende sider av livet som nordmenn gjerne tar for gitt. Det var nettopp håpet om disse grunnleggende ønskene for livet som var årsaken til at de dro til Norge.

I gruppen som deltok var det asylsøkere fra Syria, Afghanistan, Iran, Irak og Uganda. De hadde alle ofret mye for å komme til Norge, alle opplevde at livet var satt på vent og alle hadde de relativt beskjedne, men konkrete drømmer for livet.

Det norske mottakssystemet

- Å være lenge på mottak er som å bli satt i fryseren. Vi glemmer våre egne ferdigheter. Ingen vil kjøpe en frossen kylling.

Ikke unaturlig ble det norske mottakssystemet kommentert flere ganger gjennom dagen. Det var gjennomgående stor frustrasjon knyttet til tiden i mottak hvor man ikke fikk norsk undervisning eller andre relevante aktiviteter. "Alle" påpekte at ventetiden er for lang og at lediggangen skapte problemer. Likevel er det grunn til å tro at denne gruppen er heldige, da de trolig får en avklaring 12 måneder (normal tid er noe mer; 14 måneder i følge udi.no pr mai 2016).

Ressursene

- Jeg vil bidra, men jeg kommer meg ikke ut av første trinn med språk og utdanning.

Kompetansen blant de fremmøte var svært mangfoldig. En av flyktningene var i gang med en doktorgrad, noen var utdannet lærere, andre hadde startet på en utdanning innen IT og teknologi, noen hadde flere års økonomiutdanning, en hadde tatt en bachelorgrad i teatervitenskap osv.

Utdanning var gjennomgående svært viktig for gruppen.

Det var også høy bevissthet om at språk og da norskerferdigheter i særdeleshet, er avgjørende for å lykkes på arbeidsmarkedet og for å bli integrert i samfunnet. Mange pekte dessuten på at i tillegg til manglende språkkunnskaper, hadde de heller ikke nettverk eller kunnskap om "det norske systemet". Behovet for møteplasser, nettsider, app'er og andre tiltak som kan gjøre relevant informasjon tilgjengelig, ble påpekt mange ganger.

En av deltakerne foreslo konkret å etablere en egen nettside hvor asylsøkere med ulike type kompetanse kunne kobles mot bedrifter, mentorer og andre som kan gi jobb eller nettverk. Dette ble også fulgt opp i ettertid av Guts to change som hadde seminar på Stortinget mandagen etter, altså 9. mai 2016.

Frivillig arbeid

- Alle flyktninger burde gjøre noe frivillig arbeid. Da treffer vi folk, kommer ut av mottaket og bidrar i samfunnet. Nordmenn tenker at vi kommer for økonomien. La oss forandre denne ideen. La oss begynne å bidra frivillig i samfunnet.

Flere grupper pekte på frivillig arbeid for flyktninger som et verktøy for økt integrering og raskere språkopplæring. Noen av de fremmøtte mente også at det var ulovlig for flyktninger ved mottak å engasjere seg frivillig. Det er vanskelig å finne hold for dette i dagens lovverk, tvert i mot sier Utlendingsforskriften at det er tillatt inntil 30 timer per uke:

§ 1-1A. Frivillig vederlagsfritt arbeid som ikke krever oppholdstillatelse

Det gjelder unntak fra kravet til oppholdstillatelse for utlendinger som skal utføre frivillig vederlagsfritt arbeid for humanitære, ideelle eller religiøse organisasjoner, frivillighetssentraler, idrettslag og lignende. Det er en forutsetning at slikt arbeid normalt utføres av medlemmer og sympatisører uten godtgjøring. Arbeidet kan for eksempel omfatte aktiviteter slik som sosiale tjenester for barn, eldre og funksjonshemmede, besøkstjeneste eller å hjelpe til ved arrangementer, loppemarkeder og loddsalg, distribusjon av opplysningsmateriell, rengjøring av lokaler på dugnad og lignende.

Vederlagsfritt arbeid som nevnt i første ledd, må ikke omfatte aktivitet som normalt utføres av lønnete ansatte eller tjenester som normalt kjøpes av næringsdrivende. Arbeidet må ikke omfatte oppdrag der formålet er inntektsgivende virksomhet som frivillige organisasjoner mv., driver i konkurranse med regulær næringsvirksomhet. Deltagelse i inntektsgivende arbeid som sporadiske kakelotteri, loppemarked, rengjøring eller flytting på dugnad og lignende godtas.

Vederlagsfritt arbeid som nevnt i første ledd, må maksimalt tilsvare fire dagsverk (30 timer) i uken. Det åpnes likevel for arbeid på organisasjoners ferieleire og konferanser av lengre varighet så lenge også andre medlemmer og sympatisører normalt deltar i slikt arbeid.

Deltakelse i vederlagsfri praksisopplæring som inngår i returfremmende tiltak i regi av Utlendingsdirektoratet eller et asylmottak, er unntatt fra kravet om oppholdstillatelse.

Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer, herunder om beboermedvirkning på mottak.

Det er derimot et poeng hvordan avgrensningen mot "aktivitet som normalt utføres av lønnete

ansatte” skal være. Man kan for eksempel tenke seg oppgaver som faller inn under teknisk etat i en kommune, men som ikke blir gjort på grunn av manglende finansiering/kommuneøkonomi. Dette krever i så fall en endring av gjeldende regelverk.

Diskusjonen om lovlighet er trolig også en indikasjon på at det å drive frivillig arbeid for en flyktning, fremstår lite gjennomførbart og tilgjengelig. Det kan for eksempel handle om kulturelle og språklige barrierer.

Anbefalinger

Under følger et utdrag av konklusjoner/anbefalinger fra arbeidet denne dagen. Helt til slutt følger også noen konklusjoner/anbefalinger fra tankesmien Skaperkraft som snart vil gi ut en ny bok om gründerskap, hvor flere momenter fremstår svært relevante for gruppen av flyktninger som har kommet til Norge.

1. Innføre en ny ordning hvor alle flyktninger som ankommer Norge og som bosettes i mottak enkelt kan få delta i frivillig arbeid i sitt nye lokalsamfunn. Ansvar for oppfølging bør ulike frivillige organisasjoner har, sammen med mottaksmyndighetene.
2. Etablere en plattform hvor man lett kan pitche nye gründerideer, gjerne under fanen til Innovasjon Norge
3. Få på plass et utvidet mentorprogram, hvor alle yrkesgrupper er inkludert. “Det er ikke bare gründere og ledere som trenger mentorer, men også bilmekanikere og lærere.”
4. Etablere flere møteplasser mellom flyktninger og nordmenn for å raskere få på plass nødvendige nettverk.

I tillegg vil tankesmien Skaperkraft anbefale å

1. Gjøre materiell/bøker/informasjon om gründerskap tilgjengelig på flere språk, for eksempel arabisk.
2. Vurdere om støtte til livsopphold frivillig kan kobles til “internship” og gründerordninger. Eksempelvis kunne ulike gründermiljø tatt ansvar for å følge opp en flyktning med ønske om å selv starte egen bedrift.
3. Arrangere et eget frokostmøte/temamøte høsten 2016 hvor en del av disse temaene følges opp, og hvor relevante myndigheter deltar for å kunne adressere forhold som krever nye eller endrede føringer.